II, 2, 1936

LEI 5

„Cine renunţă la mormânt, renunţă la înviere. Pentrucă, condiţia învierii stă în acceptarea prealabilă, nesovăitoare, senină, a durerilor şi apăsării mormântului".

ICONAR

Cartea învierii româneşti

de LEON ŢOPA

Sunt momente în viaţa unui popor, cari prin caracterul lor solemn, de semnificaţie adâncă, repugnă comentariilor şi aprecierilor individuale. Atunci când suntem în faţa unei revelaţii, isvorită dintr'o inspiraţie ce trece de faptul zilnic, aprecierile noastre, oricât de bine intenţionate, pot tulbura sensul înalt al acesteia. Pentru că înţelesul deplin al lucrurilor mari cere adeseori o pătrundere prin integrare directă, printr'o trăire necondiţionată a lor. De aceea cred că cea mai justă apreciere a unui astfel de fapt este cunoaşterea lui, retrăirea spiritului din care s'a zămislit.

„Pentru legionari" închide în paginile sale adevăruri descoperite după lupte înverşunate cu realitatea crudă a ţării noastre. Pentru a le cunoaşte, vom face drumul invers al expunerii, plecând de la aceste devăruri către faptele şi sbuciumul sufletesc, care le-au precedat formularea.

Ţelul final al neamului este învierea. Există două legi inexorabile: legea morţii şi legea învierii neamurilor. Invierea neamurilor este de natură morală, ea însemnează renaştere pe bază de principiu creştin ortodox. Neamurile lovite de legea morţii nu mai pot menţine acest principiu de continuă renaştere interioară, ele sunt menite dispariţiei. Invierea ca ţel final al neamului însemnează aşezarea principiului spiritual ca normă supremă de viaţă. Această normă nu îngădue abaterea către tendinţe laterale materialiste, ci impune ţinuta severă a ridicării omului prin formare educativă. Ea cere modelarea materiei după spirit şi nu a spiritului după materie.

Trei realităţi ne stau în faţă, asupra cărora avem de acţionat, în baza principiului de mai sus: individul, colectivitatea naţională şi naţiunea. Tirania individului prejudiciază colectivitatea şi nu îngădue învierea neamului. Neamul transcende colectivitatea, existând prin morţii săi şi trăind în viitor prin cei ce vor urma. Naţiunea trăeşte prin bunurile sale spirituale de natură religioasă, etică, artistică, ştiinţifică. Suferinţa individului pentru neam este înviere, creaţie. Mai curând trebue să sufere individul pentru neam şi colectivitate decât neamul şi colectivitatea pentru acesta.

Posibilitatea de-a echilibra aceste realităţi ne-o dă statul naţional. Statul naţional însă reclamă o nouă aşezare a lucrurilor, o înoire a omului, care va acţiona în acel stat. Forma de stat actuală, democratică, este împotriva neamului, ea destramă unitatea, permite ascensiunea elementelor străine, încetăţenindu-le. Democraţia este incapabilă de continuitate în efort, în democraţie nu pot fi valorificate calităţile adevăratului om politic, democraţia e incapabilă de autoritate, fiind în slujba marei finanţe. Se impune un nou principiu de ridicare a conducătorilor ţării. Conducerea poporului nu o poate avea decât o elită. Prima elită ajunge să conducă prin războire cu conducătorii vechi, prin învingerea acestora. Apoi, ea îşi creşte urmaşii prin selecţiune. Principiul electiunii şi al eredităţii, ca mijloace de ridicare a conducătorilor, nu pot fi menţinute, ele sunt o deviere de la principiul selecţiunii. In fruntea statului va sta monarhul. Monarhia este o formă de stat, care s'a dovedit a fi în cursul istoriei noastre, întotdeauna bună.

CORNELIU ZELEA-CODREANU

Şi cu cât greutăţile ne vor asalta şi loviturile lumii vor curge mai grele peste noi, cu atât vom sta mai mult sub scutul Sfântului Arhanghel Mihail şi la umbra sabiei lui.

Statul nou, legionar, va trebui să soluţioneze mai multe probleme de ordin imediat. Astfel problema jidănească. Pericolul semit nu constă atât în îndepărtarea averilor materiale naţionale, cât mai mult în iudaizarea şi coruperea moralului românesc. Antisemitismul legionar este, mai întâiu, de natură etică, spirituală. Problema pământului românesc se pune ca o supremă datorie a naţiunii de-aşi menţine baza de existenţă. Problema recuceririi oraşelor înstrăinate ne stă înainte ca un examen al vitalităţii noastre de stat. Rezolvirea problemei şcoalei şi a culturii naţionale însemnează intrarea noastră în istoria popoarelor prin bunurile spirituale, pe cari suntem în măsură a le încrie în eternitate.

Pentru a se produce această nouă spiritualitate şi pentru a înfăptui statul ce va veni, a fost nevoe de-o organizaţie naţională bazată pe fundamente cu totul diferite de cele ale partidelor politicianiste. Conducătorul unei mişcări politice naţionale va fi înzestrat cu anumite calităţi, fără de care el nu va putea reuşi. Neavându-le, el nu este un adevărat conducător. Acestea sunt: o putere lăuntrică de atracţie, capacitate de dragoste, ştiinţă şi simţ al organizării, cunoaştere a oamenilor, putere de educaţie şi de insuflare a eroismului, stăpânirea legilor conducerii, simţul bătăliei, curajul, conştiinţa obiectivelor drepte şi morale şi a mijloacelor loiale.

Nucleul moral al mişcării politice naţionale legionare se desprinde din cele patru linii, după care s'au condus primii legionari: 1. Credinţa în Dumnezeu; 3. Increderea în misiunea legionară; 3. Dragostea dintre legionari; 4. Cântecul. „De aceea, voi, legionari de azi sau de mâine, de câte ori veţi avea nevoie de a vă orienta în spiritul legionar, să vă reîntoarceţi la aceste patru linii de început, care stau la baza vieţii noastre. Iar cântecul vă va fi un îndreptar. De nu veţi putea cânta, să ştiţi că este o boală care vă roade în adâncul fiinţei voastre sufleteşti sau că vremea v'a turnat păcate peste sufletul curat; iar dacă nu le veţi putea vindeca, să vă daţi de o parte şi să lăsaţi locul vostru, celor ce vor putea cânta" (p. 303).

Organizarea legiunii se bazează pe ideea de cuib. Sistemul cuibului are următoarele avantagii: a) Face să activeze; pune în funcţie întreg organismul unei mişcări. b) Rezolvă toate problemele. c) Este uşor transformabil. d) Creează un mare număr de cadre. e) Localizează efectul unei defecţiuni sau trădări. f) Este cel mai bun loc unde se poate face educaţia. (Toate normele speciale de organizare legionară le cuprinde „Cărticica şefului de cuib").

Aceste cristalizări doctrinare s'au

concretizat din însăşi istoria răscolitoare a luptei naţionaliste de la 1919 şi până astăzi. Ele sunt produsul îndelung frământat al nopţilor şi al zilelor de închisoare, al clipelor de umilinţe şi victorii. Categoricul şi logica doctrinei legionare stau ca un imperativ suprem al vieţii naţionale româneşti. Gândul şi fapta Căpitanului, care a condus bătăliile şi care le-a pătruns adânca semnificaţie, pentru a formula apoi norma lor şi a o dărui veacurilor, are ca fundament tragic suferinţa tinereţii sale şi a camarazilor, cari l-au urmat. Niciodată legenda Meşterului Manole, ziditorul, n'a fost mai simţită ca acum.

„Pentru legionari" pulsează de suflul dinamic al mişcării naţionale. Un avânt de mare iniţiativă a faptelor hotărîte străbate din primele pagini ale istoriei acestei mişcări. Acţiunea este de la început plină de încredere, dar ea nu-şi află încă făgaşul bine definit. Sunt acţiunile primilor paşi. Cu mişcarea studenţească acţiunea ia accente tot mai puternice, devine tot mai viguroasă. Răsunetul mişcării studenţeşti, inaugurată cu acel istoric 10 Decembrie 1922, trece în masse. Momentele creşterii se precipită pentru a intra în „anul de mari încercări 1924—1925". De la această dată durerea amară a căderii ce se profila grozavă, umbra chinuitoare a prăbuşirii adâncesc nemăsurat de mult resursele de luptă. Atunci a izbucnit, ca o revelaţie, gândul că ţara nu poate fi schimbată, decât prin profunda înoire a oamenilor, cari tind spre această schimbare. Atunci a pornit şi prima tabără de muncă. De aci şi până la ruptura cu Liga Apărării Naţionale Creştine n'au fost decât evenimente, cari să confirme dreptatea poziţiei noui. Câtă înaltă omenie din partea viitorilor legionari în acea istorică despărţire! O desamăgire dureroasă închidea astfel capitolul mai multor lupte!

Totul a trebuit să pornească apoi, din nou, de la început, complet pe alte temelii. „Legiunea Arhanghelul Mihail" a pornit simplu ca ori ce mare început. La baza ei stă un mister: misterul creaţiei prin talent, voinţă şi nestrămutată încredere în victorie. Nici materia, nici raţiunea, nici programul n'au avut, aci, un rol mai însemnat. Totul a fost buna credinţă, desinteresarea personală, disciplina şi dragostea. Etapă după etapă Legiunea a câştigat bătălii, organizându-se. Una dintre cele mai importante bătălii a fost publicarea revistei „Pământul Strămoşesc". Urmează hotărîrea şi executarea acesteia de-a păşi în massele populare. Rând pe rând se vesteşte cu trudă, înfruntând greutăţi şi materiale şi morale, ziua cea mare a biruinţei: în Basarabia, în Ardeal, în Maramureş, în toată ţara. Garda de fier se naşte ca o organizaţie de frondă împotriva bolşevismului cutropitor. In faţa marşului hotărît al legionarilor, democraţii se apără, disolvând în repetate rânduri organizaţia politică. Cu toate uneltirile mişelnice ale politicianilor Garda de fier câştigă mari bătălii electorale la Piatra Neamţ şi la Tutova. De pe urma victoriilor legionare a pornit ploaia calomniilor, neruşinată, însetată de sânge.

Cuprinsul volumului se termină cu oprirea construirii digului de la Vişani şi cu uneltirile francmasonice de-a zugruma mişcarea legionară. Volumul al doilea „va cuprinde: continuarea istoricului mişcării legionare, prigoana, procesul, trădarea precum şi consideraţiuni asupra problemelor sociale şi statale în România, şi asupra omului nou: legionarul" (476).

Acest volum se caracterizează, prin felul de-a scrie, pornind de la adevăratele izvoare de vieaţă spirituală, citând din Sfânta Scriptură şi punând în faţă fapta, ca o entitate, aşa cum a fost. Un stil dinamic, sobru dar şi cutremurător, fraza scurtă, scheletică. Verbul, viguros, are locul principal în propoziţiune. Pretutindeni mişcarea, acţiunea, se conturează puternică, nestăvilită.

„Pentru legionari" este cartea învierii româneşti, cartea, în care se poate citi vitejia, suferinţa, gândurile cele mai înălţătoare ale unei generaţii de luptători. Se desprinde atâta sănătate din această operă, atât optimism energetic, atâta fond moral de încredere în puterile naţiunii noastre, încât ea primeşte valoarea cărţilor, cari au produs adânci schimbări în istoria neamurilor.

LEON ŢOPA

Rost trist

Mi-i rostul trist şi-aşa mi-l ştiu,
Să mă cufund în depărtări
Şi 'nduioşării de sub zări
Lăsându-mi sufletul pustiu...

Surâd, deşi mi-i taina crudă,
Şi mă frământ să'njgheb vre-un salt,
S'apropii ţelul meu înalt
Cu trudă nouă peste trudă.
Dar lutul trage spre pământ
Legat de el din veşnicie.
Şi-eu îi sunt rob şi cad în glie,
Şi bezna gliei mă sfâşie
Şi-mi umple gura cu pământ.

OCTAV SARGEŢIU

Toamna

In nemăsuratele după-amiezi
soarele s'a desfăcut printre livezi,
de l-au mâncat fructele şi promoroaca,
încât nu mai bat nici ciocanele toaca.

Heruvim rotund, sub stea nemişcată,
urme ne'nsemnate în slavă cată; —
a intrat apoi, vânăt, în cămară,
că se mira şi trupul nostru de-afară,
ce-l aştepta să-i cadă, uşor pe mâni,
în cele mai fruntaşe dintre săptămâni.

Dar pe semne heruvimul nu le văzu,
că pe marginea runelor nu ne căzu.

Ne-am lepădat de tot ce-aveam mai frumos,
însă nu ne-a fost de nici un folos;
şi-am postit la cele douăsprezece vineri,
şi, totuşi, nu mai suntem aceiaşi
nuntaşi tineri.

Zilele din juru-ne se subţiază;
privirea, uite, nu ne mai e trează.

Pentru fata'ntâi

Lângă faţa ta, intrată 'n moarte,
mâinile-mi nici un gând n'o să poarte; —
te-oi căuta în vis şi'n săptămâni,
te-oi respira prin ultimii plămâni.

Peste 'nsinguratele-ţi sprâncene,
s'or ridica, odată, buruiene; —
ochii tăi, tăciuni, ascunşi în vreme,
cer cu ploi nu-i va spăla devreme.

Vor fi, poate, insule, pe semne
obosite naufragii să 'nsemne,
dară 'n zodii migratoare stele
te-or sui la dorurile mele.

Numele ţi voiu însemna pe plante,
ca să creşti în ele, cum pe pante,
frica te creştea, să cazi în apă,
unde gâtelile toate-ţi scapă.

Nu mai ştiu ce matinale mări
să mă ducă la aceleaşi zări.

GEORGE DRUMUR

Cum iubesc vulturii stâncile, aşa iubeşte Căpitanul muntele. Aici îi place să-şi odihnească sufletul şi ochii, străpungând cu privirea lui depărtările. In înălţime se simte bine, respiră cu ardoare aerul rece şi curat al pădurii, care îi dă viaţă şi putere. Îi place linia dreaptă a stâncilor, sălbătăcia locurilor şi desimea brazilor.

ION BANEA

Al şaptelea cuvânt

Aripile mândriei ţi-au căzut,
Dumnezeu te-a 'ntunecat;
apropiindu-te de lut,
n'ai căzut în păcat.

Ca şi când ai fi mers printre mii de
mărăcini,
deasupra ta s'au scuturat
nişte ploi de lumini
ca un aur ciudat.

Ţi-au plesnit buboaiele pe frunte
şi-ţi curge 'n ochi sângele vâscos;
departe vuieşte, ca dintr'un munte,
dimineaţa cu sunet apos.

Până şi cânii au început să te'nfrunte,
lătrându-te 'n ogradă;
n'ai cum să te aperi cu mânile ciunte
şi doftorii nu vor să te mai vadă.

Li-i teamă, tuturor, de putreziciunile
tale,
uitând că sufletul li-i asemenea
buboaielor, cari desfrunzesc petale
de puroiu cu licăr de stea.

Eu pun urechea la pieptul tău chinuit,
aud inima, inima ta,
care-i ca soarele când a răsărit
întâia oară deasupra mea.

Frate lepros, este-un fel de răcoare
mai curată ca bruma în ascuns;
prin sdreanţa obrajilor prietenul soare
până la os ţi-a pătruns.

Dar e-un miros înalt de stele
în carnea ta, şi de livezi;
că trece Dumnezeu prin ele
nu-ţi vine să crezi.

Dupăce vei muri,
— sfânta moarte e-aproape —
mai frumos vei răsări
ca un luminiş de ape.

Te vei înălţa fag şi'n fiecare
seară voiu veni cu oile,
s'aud murmur de depărtare
când te-or bate ploile.

Ne vom ruga împreună,
ca nişte crini ai Mariei;
vom asculta cum ne sună
clopotele veşniciei.

Vom fi ca nişte munţi în furtună *).

MIRCEA STREINUL

*) Din volumul „Zece cuvinte ale fericitului Francisc din Assisi", sub tipar în editura „Ţara Şipeniţului".

Iniţiere

Eu, ciobănind cu turma prin smârcuri de azur
Şi prin geometria caratelor brumoase,
Mă limpezesc în norduri pe-un aur mult mai pur
Ca seara, care plânge în stelele apoase.

Când şerpi albaştri suie pe fluier luminişul
Pădurilor cu ploaia aurorelor, aud
Cum inorogii-şi saltă copitele'n frunzişul
De sângele Dianei răpuse încă ud.

La vânătoare şoimii şi'n munţi, pe culmi, furtună...
Stejarii cad în hăuri, pe mâni îmi curge-un clar
Amurg, iar Pan, în trestii, elegiac mă sună
Şi visul mi-l ascunde cu naiul în şerpar.

Sălbătăcind, eu versul îl strâng în cornul aspru,
Vânătoresc, şi'n fumul oierilor alint
Pe frunză, ca pe frunte, luceafărul albastru
Din apele ceţoase şi scorbura de-argint.

Târziu, când simt că tâmpla îmi abureşte 'n geruri
Inalte, unde bate un vânt de nebunie,
Imi iau pe umăr corbul, păşind ursuz pe ceruri,
Indiferent să intru cu mine 'n veşnicie.

GEORGE STRATULAT

Peisaj

Arborii de cristal
îşi sparg unul de altul,
braţele de candelabru vegetal,
în care palpită stelele şi înaltul.

Şi ard sub evantaliul
păunilor artezieni.
De-asupra norilor trece laiul
cocorilor cu aripi vătuite de licheni.

Flori putrede de ploaie şi de soare,
peste imagini incolore onduleazā
gestul mâinilor furate de plecare,
şi una'ntr'alta, confident, visează.

Ingenunchiate'n falduri de roziere,
în falduri veştede, în falduri lente,
ard în calicii unt-de-lemn de miere,
şi plâng lumină roze penitente.

Iar peste toamnă, peste parc,
se poartă duhul florilor, de-aromă;
şi absorbite de văsduh, în arc
de curcubeu, se sbat culori în comă.

YVONNE ROSSIGNON

Iubire

Iubire, veşnic avatar,
crescută'n ierburi, lângă stele,
azi mi te-aduseră în dar
ursitele tus-trele.

Te legănară ani de-arândul
poeţii — proaspăt gând senin —
te plânseră'n cârciumi golanii,
plângându-şi doar imaginarul chin.

Şi azi când vii în biata mea chilie
uitată lângă-o margine de sat,
eu te-oiu primi cu-aceeaş bucurie,
cu-acelaş plâns şi cu acelaş sărutat.

Deci vino... şi'n chilia noastră,
uitaţi de-această prea imensă lume,
noi vom trăi ca'n vis, o clipă doar,
o viaţă fără loc şi nume.

GEORGE CHLOPINA

Intrare în târg

Am numărat plopii dela poartea târgului
şi m'am sfiit să păşesc înainte.
Păzitorii (dece's atât de mulţi?) mă
iscodeau
şi mă judecau rău după haine şi ghete.

Am zăbovit în cârşma din prag de
târg,
să mă odihnesc, să mă încălzesc
şi, poate, să prind curaj
pentru înfruntarea păzitorilor.

Imi trecu prin minte să-i cinstesc,
să le spun că nu's om rău,
că nu caut să fur nimic,
îmi caut doar iubita.

In înserare obosiră şi ei şi eu.
S'au adunat în cârşmă să'mpartă bani,
iar eu m'am furişat în târg
— de-aş găsi-o numai.

NECULAI PAVEL

Noapte cu sânge

La gară, focurile locomotivei defectate mai luceau, roşii, împăienjenite de ceaţă. La semafoare, însă, ochii se'nchiseseră. Nu mai era nevoie de ei.

*

Dreher continua să mediteze. Ca fascinat de inelul împodobit cu o piatră ieftină, dar mare şi cu ape frumoase, albăstrii, îi juca febril luminile şi creerul lucra vertiginos, fără ca noaptea să-i poată copleşi combinaţiile drăceşti.

*

Groparul nu prea cunoştea ce-i frica. Se familiarizase cu ea prin intermediul morţilor, cărora le făcea, aproape în fiecare săptămână sau, pe timpul epidemiei de holeră, chiar zilnic, gropi largi, încăpătoare, de se mira uneori părintele Avacum: „Da'-dece le faci aşa de largi, Gherasime?" Groparul îşi sucea în mâni pălăria veche cât cimitirul şi zâmbea: „Păi să vedeţi, părinte, ca să aibă loc. Să se mişte oleacă..." — „Morţii nu se mai mişcă, Gherasime!" — şi, încercând să-l convingă că: — „... abia la a doua judecată au să ia dinnou trup", — preotul clătina îngrijorat din cap. — „Ehei! Cine ştie..." — bodogănea Gherasim nesigur şi părintele Avacum, oţărîndu-se că n'o poate scoate la capăt cu el, îl lăsa în plata Domnului.

Astă-noapte, deşi fusese pela cârciumă, unde, clandestin, căci trecuse ora închiderii, băuse destul, ca să-şi piardă siguranţa echilibrului, somnul nu-l prindea. Faptul că ridicase spânzurătoarea, nu-l indispunea — „Dacă n'o ridicam eu, tot se găsea cineva s'o ridice!" —, dar, cu toate acestea, îl nelinişte ceva.

Ieşi pe prispă, să asculte bubuitul artileriei şi să vadă cât mai au stelele până dimineaţă. Asta îi era plăcerea secretă — să iasă noaptea, să cerceteze atent bogăţiile cerului. Cunoştea exact locul fiecărui astru. Nedispunând de numele populare ale tuturor stelelor şi, ca să nu le încurce, le botezase dânsul, cu întreaga sfinţime din calendarul ortodox. Steaua aceea, deasupra şurii, se chiamă Gheorghe. Cealaltă, de-alături, Glicherie. Şi, aşa, pe rând: Vasile, Silvestru, Gorgian, Teopempt, Domnica, Polieuct, Grigore, Teodosiu, Tatiana, Epifanie... până la Ignat, Iuliana, Eugenia, Anisia şi Melania. Epuizase şi calendarul catolic, cu Francisc Borgia, Nicasiu, Eduard, Ursula, Cordula, Caprasiu, Wolfgang şi ceilalţi. Dar stelele sunt multe şi Gherasim apelase şi la calendarul protestant, cu Emerenţiana, Hermangild, Erasm, Charitas.. — şi erau şi câţiva Turci între stelele groparului: Mohamed, Soliman, Suleica şi Baiazid, pe lângă Avram, Noe, Isaac, Moisi, Ioil... ai Evreilor.

Casa groparului se'mbulzea în imediata apropiere a cimitirului. Dintre pomi, se desluşeau câteva cripte albe, cari îl ameninţau cu braţe lungi, de var, pe Gherasim, când se'ntorcea acasă, beat, pe două cărări. Dânsul le'njura şi le-arăta pumnii, aşa că pietrele, mai de frică, mai de plictiseală, se linişteau, recăzând în nemişcare, iar răchiţile stufoase dela marginea cimitirului murmurau ceva în barbă, gardul de nuiele trosnea furios şi pitpalacii tresăreau cu un strigăt scurt, precis, ca un „prezent!" la datorie.

Gherasim se aşeză pe prispa crăpată de căldura verii. Cerul de Iunie îşi scutura belşugul pe toate plaiurile şi groparul se mira:

„Nu'nţeleg! In fiecare noapte cad zeci de stele şi, totuşi, nici una nu-mi lipseşte dela numărătoare".

Ii veni în gând că, poate, stelele, cari cad, sunt de mai sus, decât cele ce le vedea. Flatat că reuşise să găsească această ipoteză, îşi aprinse luleaua, pufnind des şi satisfăcut. Un sgomot uşor îi ajunse la ureche şi-l făcu să-şi îndrepte privirile spre cimitir.

O mogâldeaţă neagră se furişa printre morminte, apropiindu-se fără grabă de poartă.

— Dumneata eşti, Ivane?

— Eu, Gherasime. Cine vrei să fie? Credeai că se scoală morţii din morminte?

Umbra trecu poarta şi sări în ogradă. Strânse mâna groparului şi se aşeză şi ea pe prispă.

— N'ar fi mirare să se scoale din morminte, — chibzui adânc Gherasim, vorbind gânditor din lulea.

Lipoveanul scrută faţa groparului, atâta cât putu s'o desluşească la'ntunericul de sub streaşină:

— Mi se pare că eşti cam amărît, bade dragă.

— Oiu fi, dece să nu fiu? Ori nu mi-i da dumneata voie? Aud?

— Din partea mea, cât vrei! Numai că strică la sănătate. Da'n loc să ne sfădim ca nişte proşti, mai bine să bălăcuim, Gherasime frate, — şi scociorî prin buzunare, ca să-şi succească, din chiştoace, o ţigară cât toate zilele.

— Avar mai eşti dumneata, Ivane! Nu poţi cumpăra un tutun ca lumea? Până şi copiii te râd de sgârcit ce eşti.

— Ţi-oiu răspunde ca şi dumneata mai'nainte. Oiu fi, dece să nu fiu, ha? Ori nu mi-i da dumneata voie? — şi căscă lung, a somn.

Ascultară un timp bubuitul tunurilor, care scăzuse întrucâtva.

— Mare măcel, Gherasime.

— Mare.

Ivan şopti confidenţial:

— Am un băiat, — şi adause gânditor: — Dacă-l mai am! M'a lăsat amu cinci ani şi-a plecat în Rusia, ştii dumneata, că ţi-am mai spus. Zicea că-l chiamă sângele la Moscova, unde a murit moşu'-său, tata nevestei mele, Dumnezeu s'o ierte! Pentru băiat strâng bani. Dacă trăieşte, se'ntoarce el! N'am nici o grijă. Aştept încă zece ani. Dacă nu vine, împărţesc săracilor banii şi m'apuc de băutură.

— Ciudat neam de oameni sunteţi, — se minună groparul.

— Ciudat şi blăstămat. Ce să-i faci? Eh! Dacă aveam şi alţi copii decât numai pe Cozma, nu eram aşa de nefericit. Când ai mai mulţi plozi, nu-ţi pasă. Se duce Cozma, rămâne Vasia, se duce şi Vasia, rămâne Volodia... Dar aşa? — şi, fără tranziţie, ca şi cum i-ar fi fost ruşine că s'a spovedit, trecu la altceva: — Ştii, s'au copt merele din pomul de lângă cripta boierului. Straşnic frumoase! Ţi se face poftă numai văzându-le. Ţi-am adus şi dumitale unul. Mănâncă-l sănătos. Ii dulce şi acrişor la gust. Cumu-i mai bun!

Groparul clefăi de două-trei ori şi nu-mai era urmă de măr.

— Acuma, dacă nu te superi şi n'ai altceva de făcut, te rog să-mi spui ce se mai aude nou prin sat, că eu, tot păzind pomii ţintirimului, habar n'am de ce se petrece în lume.

— Ce să fie? Necazuri şi boclucuri. Iaca, mâne îl spânzură pe Ion Aluion, — şi-i spuse toată istoria, fără emoţie, fără tremur în glas.

Lui Gherasim nu-i păsa de oameni. Işi avea stelele şi, dacă nu se pustnicea prin vre-o pădure undeva, era pentrucă-i plăcea băutura şi, ca să bei, îţi trebuie bani, iar banii se pot câştiga numai printre oameni fie ei şi morţi...

— Aşa... — încheie groparul, căscând lung şi cu poftă.

— Se sfârtică oamenii... ca fiarele...

Lipoveanul se sculă depe prispă, dar Gherasim nu reuşi să se dumerească dacă l-a turburat sau nu pe Ivan.

— Apoi... eu mă'ntorc la pomii mei, Gherasime. Noapte-bună.

— Bună, Ivane. Da'dacă vrei, mă duc şi eu cu dumneata, prin ţinterim, să-ţi mai ţin oleacă de urât.

— Nu, lasă, nu te mai osteni, bade

dragă. Noapte-bună! — şi se'ndepărtă grăbit.

Gherasim mai rămase pe prispă, cu felurite gânduri, cărora părintele Avacum le-ar fi spus „filosofice".

„Dacă şi pomii ar avea suflet, de bună seamă că s'ar spânzura şi ei întreolaltă", — şi râse, găsind foarte comică ideea.

*

De când îşi tot păzea pomii cimitirului, pe care, încă dela venirea sa din sudul Basarabiei, îl arenda în fiecare an, Ivan se familiarizase cu toate mormintele.

„Aiesta-i a'lu'Petraşcu, aiesta a'Licheriei, care s'a aruncat în fântână anul trecut, aiesta a'lui ... „— şi pomelnicul putea să continuie fără greş până la cel mai proaspăt mormânt. — „Va-să-zică mâne mai moare unul ..."

Insă nu era sigur dacă-l vor înmormânta în cimitir pe Ion Aluion. Poate-au să-l arunce pe bietul copil, ca pe-un câne, într'o groapă din toloaca de alături.

Se opri tocmai la mărul de lângă cripta boierului, ultimul boier al Cuciurului-Mare, care se ridica albă în bătaia lunei. Işi descălţă ghetele — Ivan era unul dintre rarii Lipoveni, cari nu purtau cizme pe vremea aceea — şi se urcă în copac. Fructele, pe cari le culegea, păreau reci ca bruma, şi pulberea lor se lua pe degete.

Văzut de departe, Lipoveanul se topea ca o fantasmă în apele de aur fumuriu ale cerului.

*

Pivniţa se luminase, toată, de lună. Felinarul îşi topea umbrele în potopul de raze, care se lăsase ca o binecuvântare pe fruntea lui Ion.

Mai în întuneric, Dreher părea încă nehotărît. Trecu destul timp până se scutură din nemişcare. Insfârşit, după multă chibzuială, planul i se desemnă clar, perfect conturat, în cele mai mici amănunte, înaintea ochilor.

Wachmeisterul renunţase definitiv la bătaie. Avea altceva, mult mai potrivit, în gând.

— Măi Aluioane, crede-mă că-i destul de neplăcut pentru mine să te spânzurăm mâne, însă legea e lege. Imi pare rău de tinereţea ta ... Da, hm! Desigur ... Imi pare rău ... Bietu'tat'tău luptă pe front, iar tu eşti condamnat la moarte pentru trădare. Ar fi trebuit să fugi. Eu, să fi fost în locul tău, fugeam şi nici dracu'nu mă prindea!

„Oare ce mai scorneşte diavolul?" — se'ntrebă Ion, presimţind noui curse.

— Spune-mi drept, n'ai v'o mândră în sat? Am văzut băieţi ca tine cu câte două-trei drăguţe. Dacă ai o ibovnică, mâne dimineaţă te las să vorbeşti cu dânsa. Hm ... Desigur! Vezi? Şi oamenii spun că's rău!

Vocea lui Dreher începu să se moduleze insinuant şi în prietenii.

— Aş fi vrut să te scap, dar nu puteam. Am jurat credinţă împăratului. Ehehei! Il deplâng pe tat'tău. Tu, spânzurat. Iar maică-ta ...

Prevăzând ceva odios, murdar, — Ion se strânse ca un arici. Căinând, Dreher continuă:

— Maică-ta, măi băiete, e-o târfă. Sunteţi oameni fără noroc, tat'tău şi cu tine. Ştiu eu ce spun!

Ion nu se putu stăpâni dela râs. Par'că n'o cunoştea el pe maică-sa!

„Ce vrea omul aiesta prost de lângă mine?"

— Râzi? Râzi? Hm! Dumnealui nu se satură de râs! — făcu wachtmeisterul cu o consternoare excelent simulată. — Nu vrei să crezi? Ascultă, mă! Maic'ta s'a culcat cu tot satul. De când a plecat tat'-tu de-acasă, măta s'a curvit ca o otreapă, m'auzi tu? Hm! Dumnealui nu crede! Mă, maic'-ta s'a desgolit în faţa lui Honig şi s'a'ntins sub dânsul. Se vede că-i plac bărbaţii cu părul roşu ... Dacă vrei, îl chiem pe Honig, să-ţi spună şi el ... — însă nu sfârşi, căci Ion se repezi asupra lui, muşcându-l de gâtlej.

Lupta se desfăşura sălbatic, fără cruţare. Ion sgâria, muşca, isbea cu picioarele. Intâiu, atacase din revoltă împotriva calomniilor aruncate asupra Teclei. Apoi, îi fulgeră prin minte că l-ar putea doborî pe Dreher, mai ales că-l luase prin surprindere. Căuta să-l lovească în burtă, ca să-l facă să leşine. Wachtmeisterul, complet buimăcit, nu isbutea decât să se apere, căci loviturile îl năuceau. „Numai de n'ar veni un-jandarm, atras de sgomotul luptei", — se temu Ion. La acest gând, care-i înzeci forţele, îl isbi pe Dreher atât de puternic în tâmplă, încât wachtmeisterul se clătină şi se prăbuşi greoiu, ca un burduf, lovindu-se cu cotul de-o piatră. „Mi-am fracturat mâna!" — se gândi jandarmul, disperat. Totuşi, îşi reveni imediat, înainte ca Ion să poată ajunge la uşă. Cu o sforţare, sări după dânsul şi-l prinse de poala cămăşii, târându-l înapoi în mijlocul beciului, însă mâna stângă îl durea prea mult şi nu reuşi să-l imobilizeze; îşi inteţi atacurile, terorizat de gândul că puterile l-ar putea părăsi; lovea orbeşte. „Doamne, Doamne, ajută-mi, Doamne" ... Incă puţin, şi wachtmeisterul era scos definitiv din luptă. „Il închiu aici, fug peste pârău, spre pădurile Storojineţului, şi-am scăpat ..." — şi Ion isbea necontenit, mirându-se uneori de unde atâta putere în muşchii săi chinuiţi până la epuizare. Dealtfel, wachtmeisterul, renunţând să-l doboare pe condamnat, n'avea decât o singură dorinţă — să ajungă la uşă. Apoi, s'o'ncuie după sine, cât mai repede, şi să-l trezească pe Schachmann sau pe Anselm. — „In Honig nu mai am absolut nici o încredere!" — şi-i va arăta el lui Ion! „Am să-l jupoiu de viu ..." O lovitură plasată la nas, îi aduse sânge pe gură. „A să mă omoare, a să mă omoare ..." — şi încercă să strige după ajutor, însă sunetele se amestecaar, bolborosind, în sânge. Totul depindea numai de câteva lovituri. Ion, căutând să-i dea un pumn în abdomen, nimeri greşit şi se găsi descoperit în faţa wachtmeisterului. Fu destul ca Dreher, mai mult la'ntâmplare, să-şi repadă mâna dreaptă în capul lui Aluion. Pumnul isbi în ochiu; pumnul, cu un inel de aur la deget, isbise din plin. Ochiul stâng al lui Ion Aluion crăpase, scurgându-se ca un albuş de ou. Pleoapele clipiră repede-repede; o mare nedumerire pe obraji, un tremur de buze, — „S'a sfârşit cu mine!" — şi, înainte de-a leşina, simţi un imens regret, care-i păru mai amar decât durerea ce-l sfâşia.

Bubuitul tunurilor încetase, dar liniştea era mai îngrozitoare ca infernul, care-o precedase.

O linişte de nebunie.

Luna umbla, de vis, prin lucerne. Par'că o chiema altă lună.

*

Dreher trase zăvorul şi se duse în cancelarie, să se spele şi să vadă ce răni îi cauzase condamnatul.

„Pe urmă, mă voiu întoarce în pivniţă, să mă răfuiesc".

Dupăce-şi spălă rănile, cari, deşi dureau, nu erau decât superficiale, wachtmeisterul constată cu destul sânge rău că nu va mai putea îmbrăca niciodată vestonul, murdărit şi sdrenţuit în decursul încăierii, şi că-i vor trebui câteva zile până să-şi mişte în voie braţul lovit în cădere.

Un sgomot îl trezi brusc pe Honig, făcându-l să sară din pat, ca să alerge, pe jumătate încă buimăcit de somn, la fereastră; pleca ultimul tren; locomotiva, reparată provizor, înainta încet, foşnind cu aburii, cări păreau răsuflare de monstru apocaliptic.

„Din cauza imbecilului de Dreher o să cădem în mânile Ruşilor", — şi se gândi cât de plăcut ar fi fost să plece cu trenul, nu călare, ameninţat să fie împuşcat la orice pas de-o patrulă inamică.

„Dacă plecam la timp, urcam caii într'un vagon de vite şi scăpam de-o mulţime de griji.

Amintindu-şi de promisiunile date Teclei, sări la uşă.

Despre dragoste

Cultul descătuşării insului şi al neatârnării individuale, de care pătimeşte omul contemporan, este o deşănţare a ideii de libertate. Dreptul la libertate însemnează astăzi, în uzul social dreptul la destrăbălare şi ea se vădeşte la fel în politică, în cultură, ca şi în morală. Până în pragul secolului mai întâlneam în ideile curente concepţia creştină asupra dragostei, înlănţuire sufletească şi trupească unică şi adâncă, consacrare a chemării naturale sublimată etic, în care dorinţa de întregire în doi era apoi depăşită de dragostea de copii şi de truda pentru familie. Dragostea era o legătură primordială, esenţială, unică, şi era venerată grav, ca taină sacră ce se desăvârşeşte în ţelul ei superior, familia. Dragostea artă pentru artă, joc frivol, scop în sine, redusă la cinică sexualitate prin desbinarea exerciţiului fizic de motivul lui cauzal, pasiunea sentimentală, este fructul decadenţei moderne şi al concepţiei curente despre libertate. Bărbatul a promovat-o întâi. „Morala bărbatului" era subiectul controversat al înainte-războiului. Luptând pentru câştigarea existenţei în afară de casă, el are trebuinţă, şi drept, de mai multă libertate. El va utiliza-o cum va crede mai bine, îşi va permite frivolităţi, va putea fi coureur şi slujnicar, cu condiţia să rămână bun „tată de familie", grijuliu s'o întreţină cu venitul său. Astfel îl descrie Tolstoi pe tatăl său în „Amintiri din copilărie". Femeea, mamă a copiilor şi păzitoare a vetrei, rămânea sub vechiul regim al datoriei casnice, de virtute şi puritate. Pentru bărbaţii stricaţi familia rămânea tărâmul ideal, de care nu se puteau lipsi şi pe care îl contemplau cu veneraţie, afirmând cu filistinism că familia nu se distruge prin frivolitatea bărbatului, ci prin a femeii. Contractul ipocrit în căsătorie era: eu bărbatul susţin casa prin câştigul meu, cu dreptul de a fi libertin, tu femeea administrezi casa cu datoria de a fi credincioasă. Bărbatul refuza femeii dreptul la desfrâu pe care şi-l acorda sieşi. Atunci femeile şi susţinătorii lor au început să protesteze.

De unde decurg de drept libertăţile bărbatului, de unde servituţile morale şi fizice pentru femee? Dacă soţul desfrânat îşi vrea soţia pură şi castă, fie dintr'un rest de idealism, fie din amor propriu, soţia să nu-i ceară acelaş lucru, ea care este legată prin structură şi misiune de cultul dragostei neprofanate? Dar dacă egalitatea nu mai e posibilă pe tărâmul purităţii, atunci ea e posibilă pe acela al libertinajului. Femeea are şi ea dreptul să fie liberă. Odată ce pierise înţelegerea pentru adevărata trăire a dragostei, comuniune curată şi profundă, care stârpeşte năzuinţa libertăţilor frivole, pentru societatea „bună", ale cărei idei şi sentimente se ogiindesc în literatură, un singur drum mai era posibil: al decadenţei. Aşa am ajuns în pragul războiului mondial. Vâltoarea de animalitate eliberată sângeros sub ameninţarea morţii a înrăurit şi firea dragostei. Femeea a început a cunoaşte, apoi a pretinde consacrarea liber-schimbismului masculin. In viaţa sentimentală a oamenilor s'a instaurat concepţia zoologică, care a fost susţinută teoretic cu o nouă morală, a dreptului la plăcere. „Garçonne" se numea femeea aceasta nouă, căreia corpul îi aparţine, în senzul că şi maternitatea, ca şi morala veche, e o servitute de care are dreptul să scape, iar trupul şi-l poate folosi nelimitat ca izvor de plăcere personală. Teoria şi practica aceasta nu s'a limitat la cei maturi. Wedekind prezisese deslănţuirea zoologică cu al său „Frühlings Erwachen" pe care judecătorul american Lindsey l-a verificat cu prisos în observaţiile sale asupra moravurilor copiilor americani. Fetiţe de treisprezece ani nu mai aveau nimic de învăţat, şi dispuneau de o carieră erotică de care imaginata Manon din sec. XVIII s'ar fi speriat. Sexologia şi pornologia contemporană, cu colaborarea tarabelor de frivolităţi ilustrate, a cântat să consacre acest curent care surpă familia şi societatea, îngropându-le sub viermuirea zănatecă a poftelor deslănţuite. Societatea nouă avea să continue sub semnul prostituţiei legalizate, pe care raiul comunist o consacră sub deviza amorului liber. „Trăiască fetele mame", strigă ambasadoarea sovietică Alexandra Kolontai, desvăluind mizeria de promiscuitate a vieţii sociale sovietice. „La comunişti pe care o vrei pe aceia o ai" îmi spunea un fost comunist, mărturisind suprema promiscuitate că tovarăşele jidance râvnesc mai ales creştini, iar tovii jidani se lăcomesc cu deosebire după carne de creştină.

Dar chiar din tabăra celor cari au consacrat saturnalele apocaliptice ale destrăbălării, se înalţă astăzi un strigăt de desnădejde. Deodată ei descoperă uluiţi ca în practica vieţii josnica materialitate răneşte sâmburele de ideal năpăstuit în adâncul sufletului. Unii din ei jinduiesc astăzi cultul purităţii, alţii încearcă tragice sfâşieri când desfrânarea atinge propria lor viaţă. Oricât sunt de comunişti, descoperă că morala tradiţională avea dreptate, că prostituţia, deşi supremă „libertate", repugnă simţului omenesc, că promiscuitatea scârbeşte delicateţea noastră sufletească. Scriitorii comunişti au descris în cărţile lor conflictul tragic: în „Condition humaine" de Malraux, Kyo, şef comunist căruia soţia îi spune că a cedat pur şi simplu insistenţelor unui tovarăş de lucru, nu suportă prostituirea celei pe care o iubeşte, şi va rezolvi prin moarte sfâşierea lui sufletească. Tot aşa Marc, din „Âme enchantée" de Romain Rolland este moralmente prăbuşit pentrucă soţia lui o rusoaică refugiată, se împreună animalic cu un curier sovietic quasi necunoscut. Ambele femei se vreau detaşate de meschina morală burgheză, însă ambii bărbaţi experimentează că dragostea adevărată exclude prostituirea, terfelirea în promiscuitate. In dragoste, pudoarea şi castitatea sunt elementare, iar ei le jinduesc pentru motive psihologice mult mai adânci decât orgoliul sau simţul de proprietate.

Dragostea este un fenomen fun-

Nu, nu-l trezise sgomotul locomotivei, ci paşii lui Dreher.

Cancelaria era goală.

Honig se simţi întrucâtva uşurat. Dacă wachtmeisterul s'a dus abia acuma la beciu, încă nu l-a bătut pe Ion.

Alergă în curte, oprindu-se la fereastra arestului; se plecă şi-l desluşi pe băiat la lumina felinarului, zăcând la pământ.

„Bietul copil! L-a cuprins somnul şi doarme dus. Mai bine aşa, decât să se gândească mereu la ceeace-l aşteaptă dimineaţă".

Deschise uşa.

Dreher se'ntoarse şi-l privi cu ochi de lup încolţit.

— Ieşi! Ieşi! — urlă dânsul, scos din fire, aproape de-un acces de isterie. — Ce cauţi aici? Ieşi! — însă Honig nu se sinchisi, ci privi spre Ion, observând abia acuma halul, în care se afla acesta.

— Dreher, dumneata eşti o fiară!

Wachtmeisterul dădu să-şi scoată revolverul, dar Honig fu mai repede şi ţinti arma către pieptul şefului său.

— Dacă nu laşi imediat în pace copilul, te'ncuiu aici şi-l trezesc pe Schachmann. Intr'o astfel de situaţie, pot să te declar iresponsabil şi să preiau comanda. Inţelege, Dreher: te pot împuşca. N'are cine să mă tragă la răspundere.

Honig sfârşi stins. Ceeace făcea, era aproape peste puterile sale. Dreher n'o să-i ierte ieşirea şi jandarmul văzu înaintea sa curtea marţială, un colonel gulerat citind grăbit sentinţa, plutonul de execuţie, într'o dimineaţă rece şi posomorâtă...

MIRCEA STREINUL

CRONICI

MUZICALE

■ Ministerul instrucţiunii publice a desfiinţat şcoala de muzică de pe lângă Societatea filarmonică din Cernăuţi. Este o satisfacţie ce se dă întârziat, opiniei publice româneşti din Bucovina, deoarece această măsură trebuia luată de mult. Am avut ocazia să scriu în mai multe rânduri despre problema acestei instituţii într'un mod cât se poate de obiectiv, căutând să scot în evidenţă o atmosferă ostilă culturii româneşti. Când astăzi autorităţile noastre constată că, după atâţia ani dela unire, profesorii — aşa intitulaţi cu dela sine putere — nu ştiu deloc româneşte, lucrul este grav, cu atât mai mult cu cât în timpul stăpânirii austriace au figurat ca ctitori aci nume de boieri români, ca Flondor şi Stârcea. O revenire asupra deciziei ministeriale ar evidenţia numai slăbiciunea autorităţii româneşti faţă de machinaţiunile interesate ale celor străini. ■ A apărut în editura compozitorilor români o nouă compoziţie de Paul Constantinescu: „Două studii în stil bizantin". Şi lucrarea aceasta se distinge prin originalitatea elementelor scoase din comoara lumii noastre răsăritene, ca tot ce scrie acest inspirat compozitor. ■ O carte de folos este cea a d-lui G. T. Niculescu Varone: *Bibliografia poeziei noastre populare*. Buc. 1936. ■ Opera română din Cluj dă o serie de spectacole. Vom auzi acelaşi repertoriu răsuflat, care a devenit o calamitate pentru adevăraţii muzicanţi. Nimic din lucrurile noui sau vechi ce ar putea interesa şi mai ales educa. De aceia nu considerăm apariţia operei române din Cluj ca un deosebit de însemnat eveniment în oraşul nostru. ■ Producţiile conservatorului renăscut din propria lui cenuşă vor trebui să intereseze mai mult pe muzicanţii adevăraţi. Ele vor începe în curând pentru aceiaşi afirmare românească.

LIVIU RUSU

SOCIALE

O rugăminte către I. P. S. S. Mitropolitul Visarion.

E vie în amintirea tuturor cumplita moarte a studentului Gheorghe Grigor, omorît de comunişti. Acest student creştin şi teolog lasă prin moartea sa o mamă săracă, împovărată de datorii. Mama studentului Grigor, Eufemia Grigor, s'a străduit din răsputeri să întreţină pe fiul ei la universitate. Pentru a-l putea susţine la studii a făcut datorii, cari s'au ridicat la suma de 15.000 lei. Astăzi, această nefericită mamă, neavând nici o posibilitate de a-şi achita datoriile, caută o slujbă cât de modestă. Eufemia Grigor s'a adresat mai întâiu I. P. S. S. Mitropolitului Bucovinei, rugând să i se ofere posibilitatea unui câştig lunar cât de puţin însemnat. Prin aceste rânduri ne asociem şi noi la rugămintea mamei legionarului Gheorghe Grigor. Credem că I. P. S. S. Mitropolitul Visarion, în marea sa bunătate, va auzi glasul unei mame, care s'a jertfit pentru fiul ei, şi-i va da posibilitatea să câştige un ban, muncind.

ICONAR

■ In ziua de 24 Octombrie 1936 s'a inaugurat, la Cernăuţi, noul an de studii universitare. Solemnitatea a început cu serviciul devin oficiat în Capela Mitropolitană. Au fost de faţă rectorul, mai mulţi profesori universitari şi studenţimea română creştină, care a impresionat prin disciplina şi cântecele legionare în tot timpul acestei serbări. La raportul anual al rectorului a răspuns din partea studenţilor preşedintele Centrului studenţesc, camaradul comandant Filon Lauric. In cuvinte bine simţite, acesta a arătat crezul nestrămutat al studenţimii române. Fie ca anul acesta de studii să aducă tot mai multe roade pe terenul mişcării naţionale.

LEON ŢOPA

TEATRALE

■ Spectacolul Teatrului Vesel, cu farsa „La iarbă verde", a plăcut, datorită lui Gr. Vasiliu, acest simpatic cabotin, şi lui Niculescu Buzău (un mare talent, al cărui loc ar fi la un Teatru Naţional). Ceilalţi actori, în notă. ■ Detestabilă, însă, porcăria „Delictul din noaptea nunţii". Am deplâns umorul copios al d-nei Nataliţa Pavelescu (îngrozitoare, când apare în pielea goală sau aproape) şi sobrietatea d-nei Vevé Cigallia. Petripop, binişor. Fetele, sau sâsâite („Te iubessssc") sau jidance. Bine, actriţa, care-o făcea pe servitoarea. Cu ocazia asta, o întrebare: publicul, care aplaudă nişte cărnuri fleşcăite, etalate fără pudoare (era una care-şi tot ridica rochia, şi vedeam noi, bieţii spectatori ... mai bine să tac), oare de ce se scandalizează când îl citeşte pe Arghezi? Să vă spun tot eu: Arghezi, chiar când e pornograf, moralizează, pe când coşoneriile jucate pe scena diverselor teatre, nu fac decât să gâdile râtul spectatorului libidinos, care acceptă să i se arate dârligi goale şi care le şi aplaudă. Şi încă una: oare de ce sunt massaţi, în faţa teatrului, câte 30 de sergenţi de stradă şi nu ştiu câţi comisari şi agenţi secreţi, la fiecare spectacol: D-l chestor Bolocan e om subţire şi inteligent. Poate că va înţelege că studenţii nu vor bate niciodată actorii, chiar când spun măscări de calibrul „Tiribombei" sau al lui N. Georgescu-Cocoş ... Nu? De notat că presa din Bucureşti a lăudat „Delictul ..."

MIRCEA STREINUL

Lupta metafizică dintre Arhanghelism şi Luciferic, se transpune, pe plan pământean, în crâncenul război, pe care legionarismul îl poartă împotriva întunericului şi satanicului de pretutindeni.

RADU GYR

damental al vieţii. Toate religiile au consacrat-o ca taină în cuprinsul lor. Dragostea noastră pentru cineva este rezultatul unei alegeri. Alegerea, orientarea unică morală şi fizică, însemnează limitare. Dragostea este deci limitare, unicitate, intensitate, calitativă, nu expansiune cantitativă. E potenţare a spiritualului prin renunţarea la frivol (Mauriac). Creştinismul a consacrat tendinţa naturală sădită omului creat, limitând unirea în dragoste: *unul uneia*. Morala creştină este antipodul revendicărilor dreptului la plăcere, care culminează în sarabanda animalică a comunismului. Omul de totdeauna nu caută în dragoste plăcerea clipei, ci *împlinirea*, desăvârşirea fiinţei lui morale şi fizice, transfigurarea sufletească dela egoism la altruism. Sub imperiul afinităţii elective, insul consimte entuziast la pierderea autonomiei sale anarhice, se face „om" cum zice poporul, consimţind implicit la servituţile şi sarcinile inerente realizării dragostei, şi care sunt cadrul natural al trăirii omeneşti. Dragostea, năzuinţa supremă a insului stingher, devine chezăşie a familiei viitoare şi a dăinuirii neamului omenesc. In ea stau resorturile abnegaţiei, jertfei, datoriei, cu un cuvânt ale virtuţii.

Impotriva animalismului egoist şi depravat, se înalţă dragostea pură, ca o flacără sacră în care viaţa omului se consumă spre a da naştere altor vieţi, taină sublimă care scoate din turma primitivă pe individul chinuit de izolare şi-l încadrează grupării umanizate, familia. — Nu terfeli dragostea, nu profana puritatea ta trupească şi sufletească, doreşte şi păstrează-te marei împliniri, izvor, nu de plăcere frivolă şi efemeră, ci de bucurii adânci şi netrecătoare, spre desăvârşirea vieţii tale pe pământul ţării şi spre nădejdea neamului care te vrea pe tine aşa cum îl vrei tu pe el.

BARBU SLUŞANSCHI

INSEMNARI

■ A apărut n-rul 7, Anul II, al revistei „Insemnări sociologice" de sub direcția d-lui prof. univ. Traian Brăileanu. La articole citim: „Spre dislocarea Frontului popular" de André Joussain, „Funcționarism și birocratism" de Traian Brăileanu, „Taberele de Muncă" de George Macrin, „Cazul Weininger" de Alexandru Randa. Articolul d-lui prof. Brăileanu demonstrează necesitatea formării unei aristocrații de funcționari — aristocrație în ce privește calitățile etice ale viitorului funcționar legionar — cu scopul de-a institui un Stat național autoritar, deasupra oricărei politici de partid. Legionarii vor urmări, în afară de tendința lor pur politică, să devină cei mai buni funcționari ai Statului. Revista cărților și revista revistelor, bine alcătuite. ■ Viața literară, revistă de informație critică, literară și artistică de sub conducerea d-lui I. Valerian, aduce în numărul 8, anul XI, două interesante articole. Subliniem justul articol de fond al d-lui I. Valerian „Cârcotașul grămătic", în care, spre satisfacția adevăraților cunoscători ai problemelor de limbă și literatură românească, i se dă o bună lecție incultului pretențios T. Pisani. Aderăm cu toată căldura la protestul „Vieții literare" împotriva exhibițiilor acestui domn intrus într'un domeniu absolut străin „capacităților" sale economico-financiare. Aceasta, cu atât mai mult că este aplaudat de toți ramolițîi gazetari și „culturali", cari se lăfăesc în cotidiane de mare tiraj. Incultul Pisani are aprobarea babelor din mahalale. Poetul și luptătorul naționalist Radu Gyr, scriind despre trei poeți (George Dumitrescu, Mircea Streinul, Virgil Carianopol), relevă talentul poetic al camaradului nostru iconar. Mai colaborează: Grigore Patriciu, Ieronim Șerbu (?), Ion Biberi, I. Dongorozi, masonul Victor Eftimiu, fermecătoarea Yvonne Rossignon, Gherghinescu Vania, C. Angelescu, Mircea Pavelescu, Anton Holban, acest pisălog psihologist, Paul B. Marian (?), Pia Arapu, I. Hozoc, V. Ghiețea. Când va fi „Viața literară" deplin românească? La revedere! ■ Intre cărțile legionare apărute până acum, „Căpitanul" de Ion Banea aduce prețioase informațiuni asupra vieții de luptă și suferință a aceluia care este nădejdea României viitoare. I. Banea știe să ne facă să simțim figura sobră, neîndupleacată a Căpitanului. O carte admirabilă ca simțire, ca istoric și ca popularizare a spiritului legionar. Domnul Comandant Banea, șef al Ardealului legionar și conducătorul revistei „Glasul Strămoșesc", excelenta publicație legionară de educație și informațiuni, ne-a transmis prin cartea „Căpitanul" înalte nădejdi în victoria legionară. ■ Volumul de poezii „Solstiții", datorit camaradului George Drumur confirmă talentul tânărului poet și scriitor. Poezia sa se caracterizează printr'o notă lirică reținută, fiind de-o rară prospețime. Aderența pământului strămoșesc, a vieții rustice, se împreună armonios cu natura colinelor bucovinene. George Drumur intuește cunoașterea lirică, — darul marilor inițiați ai poeziei. Intre atâția poeți ilizibili, autorul Solstițiilor e dintre puținii, cari ne opresc asupra versului lor.

■ Camaradul Mihail Sabini ne trimite interesanta broșură „Principiul naționalităților în tratatele de pace". (Din punct de vedere filosofic). O încercare merituoasă de-a analiza câteva probleme actuale, cari frământă opinia publică de azi. ■ Edgar Papu: Răspântii (Forme de vieață și cultură). Un volum cuprinzând mai multe articole de interes filosofic, estetic și literar. D-nul Papu intră în categoria bunilor eseiști pe cari-i avem. Reținem: „Controversele esteticii idealiste", „Croce și Gentile", „Vico în cultură românească" și „Originea Romantismului".

Leon Țopa

■ Numărul 1—12 din anul XLVI al revistei teologice și bisericești „Candela" aduce un material foarte bogat și select. D. prof. univ. Dr. V. Loichița scrie despre regretatul Mitropolit Dr. theol. et phil. Nicolae Nectarie Cotlarciuc, arătându-ne cu pietate marile calități ale defunctului chiriarh. D. prof. univ. Dr. N. Cotos ne dă o largă descriere a Alegerii, Investirii și Inscăunării I. P. S. Mitropolit Visarion. D-nii prof. univ. Dr. Vasile Gheorghiu, Dr. S. Reli și Dr. V. Șesan semnează importante contribuții la diferite ramuri ale științei teologice. Despre „Oastea Domnului", referă părintele Dr. I Puiul. Mai semnează d prof. univ. Dr. V. Grecu și părintele Constantin Mercheș Revista „Candela", în aceste zile destul de anevoioase pentru Biserică și Neam, umple un mare gol, reușind să continuie luminile pururi vii ale regretaților profesori V. Găina, Voiuțchi, Comoroșan, Eusebie Popovici și ale altora, nu mai puțin însemnați. ■ Revista „Credința", de sub conducerea d-lui prof. univ. Dr. N. Cotos se adresează cercurilor largi ale credincioșilor din Eparhia Bucovinei. In No. 11 din An. VII semnează: preoții I. Puiul, M. Lucan, Viorel Bujoreanu, Dim. D. Popescu, I. Păsăilă și d. V. Grosariu. Administrația revistei e făcută de părintele D. Onciulescu. ■ Baronul Loewendahl a expus la Muzeul Municipal o serie de schițe și câteva tablouri. Arta lui Loewendahl e natura însăși, nu interpretarea ei. Ca atare, n'o putem comenta. Natura nu se comentează Ea place sau nu. Nouă, natura tablourilor lui Loewendahl ne-a plăcut. ■ Tânărul pictor bucovinean Fr. Micoș ne dă o primă expoziție la Casa Polonă. Deși încă nu e fixat asupra unei maniere proprii, îl așteptăm cu încredere, mai departe de subiect și mai apropiat de culoare. ■ Câteva mere, încă verzi, neîmplinite, s'au desprins din pomi. Ca niște ființe, pomii își întind mânile după fructul lor, care rămâne în lumina crudă, verzuie, neîndrăznit de departe. Tabloul se numește „natură moartă", și-i o capo-d'operă de Rudolf Rybiczka. ■ Am primit la redacție un manuscris de d. I. Minius Articolul e just și frumos scris. Regretăm că, din cauza extinderii lui, nu-l putem publica, așa cum, de fapt, am dori. D. Ion I. Cazaciu ne-a trimis, „Toamna în grădină" și „Toamna pe Prut", două poezii cu mult sentiment în ele. O lectură mai bogată, dela Eminescu la Arghezi, Adrian Maniu, Ion Pillat și Ion Barbu, l-ar pune pe drumul cel bun. Din „Toamna cu aur pe copaci", a d-lui C. Ostar, desprindem: „Când frunze mai stau, uscate și îngălbenite, pe copaci se pare că sunt niște coroane de aur, sprijini pe tulpine... Când vântul suflă, copacii s leagănă alene, purtând și coroana da aur, î dreapta și stânga". ■ „Marathon" al lui I Ar. Zaharia culege laude. Dacă E. Ar. Zahari ar înțelege să-și țină întotdeauna cuvântul Deco n'a publicat „Narcoză" în Marathon ■ Iulian Vesper pregătește un poem de an ploare. ■ Thomas Carlyle: Nerozii își înch puiesc, dacă, judecata unui lucru rău e ami nată, că nu e altă dreptate aici pe pămân decât cea întâmplătoare. ■ Poetul Radu Gy ne-a făcut marea bucurie de-a ne trimite u volumaș plin de lirism, de fermecătorul liris al baladistului nostru: „Femeia în eroismu spiritual, moral și național", apărut în editur „Cetățuia legionară". ■ „Omul Nou" al lu Stere Mihalexe, aceeași publicație bună, p care-o cunoaștem. ■ „Glasul strămoșesc" aduc în No 13 cuvântul greu al lui Ion Banea ș alte lucruri admirabile despre Căpitan și Le giune. ■ Ne place entusiasmul lui Gr. D Grecul dela „Gazeta Bucovinenilor", chiar când T. Dracea (a nu se confunda cu fiul regretatului medic și poet N. Dracea) scrie niște măscări, de râde Cernăuțul de ele. ■ „Darul poetului I. O. Suceveanu, necesară la Mediaș ■ „Zarandul", o bună gazetă regională ■ „Opinia bucureșteană", „Cuvântul satelor", „Ogorul", „Chemarea", „Deșteptarea României", se pot citi cu mult folos. ■ „Libertatea" e-o excelentă tribună populară. Părintele Ioan Moța a creeat prin ea o adevărată școală de caracter și românism. ■ „Brațul de fier se simte răspândit în cercuri cât mai largi ■ „Cruciada" lui Octav Stetin e violentă ș interesantă. ■ Prietenul Pavel Nedelcu ne trimite din Focșani vestea apariției unei nou reviste: „Axa". O veste asemănătoare del Octav Sargețiu. Ne bucurăm. ■ Numerele d după vacanțe ale revistelor „Convorbiri literare", „Pagini literare", „Orientări", „Gânc Românesc" și „Țara Șipenițului" stau să apar — și-ar trebui s'apară cât mai repede, pentr a mai desmorți sezonul literar, acaparat d editurile jidănești.

M. Streinul

REDACȚIONALE

■ Pentru tot ce privește ICONAR-ul: a se adresa camaradului prof. Liviu Rusu, în Cernăuți, str. Dragoș Vodă laterală, No. 9. ■ Secretariatul de redacție al revistei noastre e făcut de camaradul Mircea Streinul, pe-a cărui adresă: Cernăuți, str. Dr. Mikulicz, No. 1, se vor trimite cărțile, revistele și manuscrisele pentru ICONAR. ■ Bucățile de proză, publicate în No. 11 (an. I) și în No. de față din revista noastră, semnate Mircea Streinul, fac parte din romanul „Lupta împotriva visului". ■ Toate articolele semnate L. Țară se datoresc camaradului Leon Țopa. ■ ICONAR apare odată pe lună. ■ Abonamentul anual e de Lei 60.

■ An. II, No. 2; Octombrie 1936.

Tipografia „Mitropolitul Silvestru"
Cernăuți, Piața Unirii No. 3 (Palatul Național)